

TRANG THÔNG TIN VỀ LUẬN ÁN

Tên đề tài LATS: **Tự tin quá mức của CEO, rủi ro kinh doanh và hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp niêm yết tại Việt Nam.**

Chuyên ngành: Tài chính – Ngân hàng. Mã số: 9340201.

Họ tên NCS: NGUYỄN THANH TÙNG. Mã số NCS: N19704013.

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. NGUYỄN ANH PHONG.

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia TP.HCM.

1. TÓM TẮT LUẬN ÁN:

Luận án “Tự tin quá mức của CEO, rủi ro kinh doanh và hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp niêm yết tại Việt Nam” bên cạnh việc kế thừa các nghiên cứu trong và ngoài nước về các phương pháp đo lường hành vi tự tin quá mức của Giám đốc điều hành (CEO) của (Malmendier và Tate, 2005a, b, 2008); (Huang và Kisgen, 2013; Otto, 2014). Tác giả tập trung giải quyết các khoảng trống nghiên cứu về: **(1)** Thước đo lường biến tự tin quá mức của CEO, trong đó tác giả sử dụng ba thước đo hành vi tự tin quá mức của CEO gồm: **(i)** Thặng dư dòng tiền hoạt động quá mức (nguyên nhân) kết hợp với đầu tư quá mức (biểu hiện) (Over1); **(ii)** Thu nhập trên cổ phần vượt trội so cùng ngành (Over2); **(iii)** Đầu tư quá mức (nguyên nhân) dẫn đến hành vi Quản lý doanh thu (biểu hiện) (Over3); **(2)** Xem xét chỉ số tài chính, mà trong đó sự tăng trưởng chỉ số chứng khoán là dấu hiệu khuyến khích cho hành vi tự tin quá mức của CEO, làm ảnh hưởng đến hiệu quả và rủi ro cho doanh nghiệp; **(3)** Cấu trúc sở hữu có thể gia tăng hay kìm chế hành vi tự tin quá mức của các CEO từ đó tác động đến hiệu quả và rủi ro kinh doanh của doanh nghiệp. Để thực hiện và giải quyết các khoảng trống nêu trên, luận án sử dụng dữ liệu của các công ty phi tài chính niêm yết trong giai đoạn từ năm 2012 đến 2022, với việc tính toán dữ liệu chéo theo ngành và theo năm để tính toán các biến Over, sau đó luận án giải quyết đo lường ảnh hưởng của các yếu tố đến hiệu quả và rủi ro các doanh nghiệp thông qua hồi quy dữ liệu bảng. Bên cạnh đó, tác giả còn sử dụng các biến tương tác giữa hành vi quá tự tin và hình thức sở hữu (nhà nước và nước ngoài), tương tác với đa dạng hóa thu nhập và tương tác với tăng trưởng thị trường chứng khoán. Kết quả cho thấy hành vi quá tự tin của CEO sẽ làm tăng hiệu quả, nhưng cũng làm gia tăng rủi ro. Cả sở hữu nhà nước hay nước ngoài đều có tác động làm tăng hiệu quả, hiệu ứng tương tác giữa sở hữu nhà nước hay nước ngoài đến hiệu quả thị trường đều có giá trị tích cực, tuy nhiên cả hai hình thức sở hữu này gần như kiểm soát cho hành vi tự tin quá mức của CEO làm giảm rủi ro kinh doanh. Sự

tăng trưởng thị trường chứng khoán cũng làm khuếch đại gia tăng hiệu quả hoạt động, nhưng đặc trong bối cảnh tự tin quá mức sẽ làm giảm hiệu quả, gia tăng rủi ro. Từ kết quả, tác giả cũng đề xuất các khuyến nghị về cách kiểm soát hành vi quá tự tin của CEO để tránh rủi ro phát sinh, giúp ổn định và tăng hiệu quả hoạt động kinh doanh cho các doanh nghiệp niêm yết.

Từ khóa: Tự tin quá mức của CEO; hiệu quả hoạt động; rủi ro kinh doanh; doanh nghiệp phi tài chính niêm yết tại Việt Nam.

2. NHỮNG KẾT QUẢ MỚI CỦA LUẬN ÁN:

Các nghiên cứu trước về chủ đề này phân lớn tập trung vào xem xét ảnh hưởng của hành vi tự tin quá mức của CEO đến giá trị doanh nghiệp hay hiệu quả hoạt động doanh nghiệp. Luận án của tác giả ngoài việc xem xét ảnh hưởng của tự tin quá mức của CEO lên hiệu quả hoạt động doanh nghiệp (đo bằng cả thước đo sổ sách và thị trường), tác giả còn xem xét đến tác động của nó đến rủi ro hoạt động của doanh nghiệp. Để đánh giá các khía cạnh tác động này, luận án còn có những điểm mới khác mà các nghiên cứu trước chưa thực hiện, bao gồm:

- Điểm mới về phương pháp đo lường biến tự tin quá mức của CEO: trong nghiên cứu này, tác giả sử dụng *ba thước đo mới*. Thước đo dựa trên sự khác biệt giữa EPS kỳ vọng so với thực tế mà công ty đạt được; Thước đo kết hợp giữa đầu tư quá mức (Overinvest) và dòng tiền vượt trội; Thước đo kết hợp cả hai yếu tố về quản trị thu nhập và đầu tư quá mức. Tất cả các thước đo đều được tính toán theo từng ngành và từng năm để loại trừ khác biệt ngành nghề và thời gian.

- Điểm mới thứ hai trong chủ đề nghiên cứu là tác giả sử dụng chỉ số tài chính, mà trong đó sự tăng trưởng chỉ số chứng khoán là dấu hiệu khuyến khích cho hành vi tự tin quá mức của CEO, làm ảnh hưởng đến hiệu quả và rủi ro cho doanh nghiệp.

- Điểm mới thứ ba trong bài nghiên cứu là tác giả xem xét vai trò của hình thức sở hữu (bao gồm sở hữu nhà nước và sở hữu của nhà đầu tư nước ngoài ảnh hưởng đến hiệu quả và rủi ro hoạt động doanh nghiệp, cũng như vai trò điều tiết của chúng đến hiệu quả và rủi ro hoạt động của doanh nghiệp.

3. CÁC ỨNG DỤNG/ KHẢ NĂNG ỨNG DỤNG TRONG THỰC TIỄN HAY NHỮNG VẤN ĐỀ CÒN BỎ NGỎ CẦN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU:

*** Các ứng dụng/khả năng ứng dụng trong thực tiễn:**

- Nghiên cứu đóng góp trong tổng hợp các nghiên cứu về hành vi quá tự tin của CEO cũng như các phương pháp đo lường, ưu nhược từ các phương pháp, và đưa ra hai phương pháp đo lường mới dựa trên khía cạnh dòng tiền và thu nhập. Dưới tác động của hai cách

đo lường này, tác giả cũng xem xét tác động của hành vi quá tự tin của CEO đến hiệu quả và rủi ro hoạt động của doanh nghiệp.

- Dưới chính sách mở cửa thị trường hàng hóa và dịch vụ, chính sách gia tăng cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước, chính sách đa dạng kinh doanh,... Các nhà quản trị cùng với mục tiêu gia tăng hiệu quả và giảm rủi ro nhưng các quyết định phần lớn phụ thuộc vào hành vi, thái độ, và tâm lý của chính các CEO, trong đó có hành vi tự tin quá mức. Kết quả từ nghiên cứu này sẽ giúp các nhà quản lý, nhà đầu tư trả lời được câu hỏi này từ nghiên cứu thực nghiệm tại các DN niêm yết.

*** Những vấn đề còn bỏ ngõ cần tiếp tục nghiên cứu:**

- Thứ nhất là trong tương lai khi TTCK Việt Nam phát triển, các chỉ số công bố thông tin được tiếp cận dễ dàng hơn, nhất là vai trò thông tin của báo chí, thì nên sử dụng thêm một số thước đo khác để làm phong phú và khoa học hơn trong các thước đo cũng như so sánh các thước đo về hành vi tự tin quá mức của CEO.

- Thứ hai là vấn đề xem xét các tác động ngưỡng của sở hữu kể cả tác động trực tiếp lẫn tác động tương tác. Tác giả đề xuất hướng mở rộng sang nghiên cứu các cú shock về thể chế và thực nghiệm tự nhiên (ví dụ thay đổi trần sở hữu nhà nước, cải cách chế độ kế toán) để tăng sức nhận dạng nhân quả.

Trên đây là nội dung trang thông tin Luận án về “Tự tin quá mức của CEO, rủi ro kinh doanh và hiệu quả hoạt động của các doanh nghiệp niêm yết tại Việt Nam”. Nghiên cứu sinh kính trình Hiệu trưởng và Cán bộ hướng dẫn xem xét xác nhận.

Trân trọng.

CÁN BỘ HƯỚNG DẪN

NGHIÊN CỨU SINH

**XÁC NHẬN CỦA CƠ SỞ ĐÀO TẠO
HIỆU TRƯỞNG**